

Asia T-140/04

Adviesbureau Ehcon BV vastaan Euroopan yhteisöjen komissio

Julkiset palveluhankinnat — Tarjouspyyntö — Tarjouksen hylkääminen —
Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Vanhentuminen —
Tutkimatta jättäminen — Selvästi perusteeton kanne

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen määräys (kolmas jaosto)
14.9.2005 II - 3291

Määräyksen tiivistelmä

1. *Vahingonkorvauskanne — Vanhentumisaika — Alkamisajankohta — Relevantti ajan-kohta*
(EY 288 artiklan toinen kohta; yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 46 artikla)
2. *Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Edellytykset — Lainvastaisuus — Vahinko — Syy-yhteys — Yhden edellytyksen täyttymättä jääminen — Vahingonkorvauskanteen hylkääminen kokonaisuudessaan*
(EY 288 artiklan toinen kohta)

3. *Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Vahinko — Korvattava vahinko — Oikeudenkäyntimenettelystä aiheutuneet kulut eivät kuulu korvattaviin vahinkoihin (EY 288 artiklan toinen kohta)*
4. *Euroopan oikeusasiamies — Vaihtoehto kanteen nostamiselle yhteisöjen tuomioistuimissa — Kyseisiä kahta keinoa ei voida käyttää samanaikaisesti — Sen arviointi, onko tarkoituksenmukaista saattaa asia oikeusasiamiehen käsiteltäväksi, kuuluu kansalaiselle (EY 195 artiklan 1 kohta; Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 6 ja 7 kohta)*

1. EY 288 artiklan toisesta kohdasta ilmenee, että yhteisön sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun syntyminen ja aiheutuneen vahingon korvaamista koskevan oikeuden toteuttaminen riippuvat siitä, että seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on tosiasiaassa syntynyt ja toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys. Yhteisön vastuuta koskevan kanteen viiden vuoden vanhentumisaika, josta määrätään yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 46 artiklassa, voi alkaa kulua vasta, kun kaikki vahingonkorvausvelvollisuuden perusteena olevat edellytykset ovat täytyttyneet ja korvattava vahinko on konkreettisesti tullut ilmi.

jatkuvasti riitauttanut sillä perusteella, että tämä peruste ei sisällynyt tarjouspyyntöön, se seikka, että tarjoaja on vasta myöhemmin voinut saada tiedon siitä, että kyseistä perustetta on väitetty sovelletun syrjivästi, ei voi olla luonteeltaan sellainen, että se siirtäisi vahingonkorvauskanteen vanhentumisajan alkamishetkeä. Vanhentumisen tarkoitus on nimittäin sovittaa yhteen vahinkoa kärsineen henkilön oikeudet ja oikeusvarmuuden periaate. Vanhentumisajan kesto on näin ollen määritelty siten, että on otettu huomioon muun muassa se aika, jonka se osapuoli, joka väittää kärsineensä vahinkoa, tarvitsee mahdollista kannetta varten asianmukaisten tietojen kokoamiseen ja niiden tosiseikkien tarkistamiseen, joihin tämän kanteen tueksi voidaan vedota. Se, että tosiseikoista on tieto, ei kuulu niihin edellytyksiin, joiden on täytyttävä, jotta vanhentumisaika alkaa kulua.

Kun kyse on sellaisia palveluja koskevasta tarjouspyynnöstä, jotka liittyvät juomaveden laadusta annettuun direktiiviin 80/778 ja jonka osalta tarjoaja on saanut tietoonsa sen olennaisen hylkäysperusteen, jota komissio on soveltanut tarjouksen hylätessään, eli puuttuvan kokemuksen vedenkäsittelylaitteiden suunnittelun alalta, ja jonka tarjoaja on

Myöskään siitä, että kyseinen tarjoaja on väitetyksi saanut tiedon kannettaan tuke-

vasta lisäseikasta sen jälkeen, kun komissio hylkää sen tekemän tarjouksen perustelemallaan hylkäävällä päätöksellä, ja vaikka tarjoaja onkin alusta lähtien kiistänyt tämän hylkäämisen pääasiallisen perusteen, joka muodostaa samalla myös kyseisen perussäännön 46 artiklassa tarkoitetun vahinkotapahtuman, ei voi seurata vanhentumisajan alkamisen sijoittuminen siihen ajankohtaan, jolloin tarjoaja sai asiasta tiedon. Näin on todettava sitäkin suuremmalla syyllä sen johdosta, että silloin, kun kyseinen tarjoaja väittää saaneensa haltuunsa erään valintavaiheessa hyväksytyyn tarjoajan tarjousasiakirjan, ja vielä silloin, kun tarjoaja katsoo itsekin, että sillä oli hallussaan riittävä aineisto vahingonkorvauskanteen nostamiseksi, eli silloin, kun oikeusasiamies teki komissiota arvostelevan päätöksensä, vanhentumisaika ei ollut vielä päättynyt.

Tästä seuraa, että toisin kuin sellaisessa tilanteessa, jossa kantaja ei voi nostaa kannettaan kohtuullisessa ajassa, koska se sai tiedon vahinkotapahtumasta liian myöhään, ei ole syytä asettaa vanhentumisajan päättymisajankohtaa tavantomaista päättymisajankohtaa myöhäisempään ajankohtaan.

Vaikka vanhentuminen koskee vain yli viisi vuotta ennen vanhentumisen keskeyttävää tointa syntyneitä vahinkoja,

ilman että vanhentuminen vaikuttaa myöhemmin syntyneisiin oikeuksiin, näin on vain siinä poikkeustapauksessa, että on osoitettu, että kyseessä oleva vahinko on päivittäin toistunut vahinkotapahtuman jälkeen. Tästä ei ole kyse silloin, kun asianomaiset vahingot — edellyttäen, että ne näytetään toteen — ovat kuitenkin syntyneet välittömästi, kun tarjous hylättiin, vaikka ne ovatkin paljastuneet koko laajuudessaan vasta tarjoajan tarjouksen hylkäämisen jälkeen.

(ks. 39, 55–61 ja 67 kohta)

2. Yhteisö on sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa vahingosta ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on tosiasiallisesti syntynyt ja toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys. Jos yksi näistä edellytyksistä jää täyttymättä, kanne on kokonaisuudessaan hylättävä, eikä ole tarpeen tutkia tuon vastuun syntymisen muita edellytyksiä.

Mahdollisuuksien menettämistä myöhemmän julkista hankintaa koskevan

sopimuksen saamiseen voidaan pitää tosiasiallisena ja varmana vahinkona vain siinä tapauksessa, että jos komissio ei olisi toiminut väitetyllä virheellisellä tavalla, olisi ollut varmaa, että kantaja olisi saanut ensimmäisen sopimuksen.

(ks. 75 ja 77 kohta)

3. Sellaisen vahingon osalta, jonka on väitetty aiheutuneen tiettyjen todisteiden hankinnasta, asianosaisille oikeudenkäyntimenettelystä aiheutuneita kuluja ei voida sellaisenaan missään tapauksessa pitää oikeudenkäyntikuluista erillään korvattavana vahinkona. Lisäksi vaikka huomattavaa oikeudellista työtä yleensä tehdäänkin oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn aikana, asian käsittelyllä tarkoitetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 91 artiklassa ainoastaan käsittelyä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, ei oikeudenkäyntiä edeltävää menettelyä. Tämä perustuu erityisesti työjärjestyksen 90 artiklaan, jossa viitataan asian käsittelyyn yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Siten tällaisten kulujen katsominen korvattavaksi vahingoksi vahingonkorvauskannetta käsiteltäessä olisi ristiriidassa sen kanssa, että oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn kuluessa syntyneitä kuluja ei ole pidetty korvattavina kuluina.

(ks. 79 kohta)

4. Kun perustamissopimuksella on perustettu oikeusasiamiehen virka, sillä on avattu unionin kansalaisille oikeuksiensa puolustamiseksi vaihtoehto kanteen nostamiselle yhteisöjen tuomioistuimissa. Tähän tuomioistuinlaitoksen ulkopuoliseen oikeussuojakeinoon sovelletaan erityisiä kriteerejä, eivätkä sen tavoitteet ole välttämättä samat kuin tuomioistuimessa nostettavalla kanteella. Kuten lisäksi EY 195 artiklan 1 kohdasta ja oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista tehdyn päätöksen 94/262 2 artiklan 6 ja 7 kohdasta seuraa, näitä kahta keinoa ei voida käyttää samanaikaisesti. Vaikka oikeusasiamiehelle tehdyt kantelut eivät keskeytä kanteen nostamiselle yhteisöjen tuomioistuimissa asetetun määräajan kulumista, oikeusasiamiehen on kuitenkin päätettävä tutkimuksensa ja ilmoitettava, ettei hän voi tutkia kantelua, jos kysymyksessä oleva kansalainen on samanaikaisesti nostanut samoja tosiseikkoja koskevan kanteen yhteisöjen tuomioistuimissa. Kansalaisen on siis harkittava, kumpi käytettävissä oleva keino palvelee hänen etujaan paremmin.

(ks. 83 ja 84 kohta)